

C. K. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“,
Dunaj V. Zentagasse 5.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNI ŠTVO

se nahaja v Trstu ulica Madornina 15
Telefon 1570

UPRAVNI ŠTVO

Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:

za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Št. 16.

V Trstu, 15. avgusta 1912.

Leto V.

Socializem -- kulturna moč.

Ko je ob začetku pretečenega stoletja nastalo na Francoskem in na Angliškem delavsko gibanje, si je celo Heine predstavljal socializem kot nekaj sistem modernega, vso dosedanjo kulturo uničujočega barbarizma. Danes bi bilo tako pojmovanje mislečega človeka o socializmu nemogoče. Edino socializem vedno brani napredek, znanstvo ali umetnost proti napadom reakcije. Ali vkljub temu prevladujejo še vedno gospodujoče in takozvane izobražene sloje podobni pred sodki. Mislijo si delavske mase neizobražene in neuljudne, razcapane in umazane, s trdimi potezami trpkega življenja na obrazu, v očeh — če ne topa brezbriznost trudne delovne živine — plamen sovraštva, ognjeni strast boja proti vladajočim razredom. In strah jih obhaja, ko si predstavljajo te večne sužnje kot gospodarje in mojstre nove družbe, katerim bodo višji stanovni izročeni ne da bi imeli na razpolago svojo policijo ali vlado, ki bi jih branila in podpirala. Strah jih obhaja in jočejo se tedaj o nevarnosti preteči kulturi, pokončani, uničeni z zmago socializma.

Brez potrebe. To mnenje gospodujočih razredov je navsezadnje le povzročeno od strahu, da bi izkoriščano ljudstvo prišlo do spoznanja njih krivic. Kdor si le za trenotek predočuje sedanje razmere, ter bistvo, položaj sedanje kulture in zasleduje svetovni razvoj, mora priznati, da je tak strah popolnoma neutemeljen. Ta prezirani, neizobraženi, izprideni in surovi proletariat je v resnici nositelj višje kulture. Ne zaradi tega, ker je morda proletariat bolj izobražen in civiliziran nego gospodujoči sloji. Vitalni interes in neizogibna potreba proletariata si je izvojiti novo proizvodjalno znanost. Novi gospodarski red zahteva približanje človeštva k višji kulturni stopnji. Iz navideznega protislovja izvira mnogim izobraženim ljudem strah pred socializmom. Letisti razred, ki je bil dosedaj enostavno vsaki kulturi odrečen, zmore biti nositelj višje in nove kulture. Socializem je materialna potreba delavskih slojev, ker stremi po njih osvobojenju iz tlačanstva in izkoriščanja. In novi socialistični gospodarski red bo mogoče le če bo slonel na podlagi nove, sedanje družbe presegaajoče kulture.

Če bi izprememba sistema obstojala le v tem, da zboljša potom delavskih organizacij materialni in duševni položaj ljudstva in se ga osvobodi kapitalistične odvisnosti, je že to veličanska razlika. Kultura, ki je danes privilegij gospodujočega razreda, bo na tak način dostopna vsem. Kultura, izobrazba, razvoj in duševno udeleževanje znanstvu in umetnosti je mogoče le v družbi, kjer je zagotovljena vsem prostost in življenska gotovost. Prazni želodec ali od truda zbita glava se ne more brigati s tem vprašanjem. Socializem hoče omogočiti dostopnost kulturi vsem delavnim slojem.

V tem tiči pa tudi najostrejša obsodba sedanjega sistema. Sedanja kultura ni kultura, ker ta služi le delu človeštva. Pripovedka o fino izobraženem gospodarju sužnjem, ki mu je umet-

niški užitek poslušati tulenje na smrt obsojenega afrikanskega sužnja, je prava sliha meščanske kulture. Kdor v najboljši potrati živi in se baha s svojo kulturo, medtem ko vse krog njega živi v revščini in neizobraženosti, predstavlja le družbo postavljeno na krivični podlagi; družbo surovosti in barbarizma. In če so ravno gospodujoči razredi krivi te neenakosti in tega barbarizma, tedaj nimajo pravico se spraviti v boj, v imenu te »kulture«, proti socializmu, ki je v resnici nositelj nove in prave kulture.

Socialistična kultura se razlikuje od meščanske ne le v tem, da je splošna ampak tudi po svojem jedru. Človeka postavi v vsem drugačnem razmerju napram naravi in življenskim pogojem in napram vsemu človeštvu.

Ponosno se nazivlja človeka kot gospodarja sveta. Toda po nepravilnem. Ta ponosni gospodar sveta ni še niti svojega življenja gotov. Najelementarnejša negotovost prevladuje še človeštvo. Primanjkuje mu vse. Velikokrat celo vsakdanji kruh. Družba z vso svojo močjo in krutostjo mu stoji nasproti. Znanstvo si je osvojilo vse naravne sile, toda manjka za izkoriščanja naravnih sil in v svrhu proizvodjanja potrebna organizacija. Zato je tudi vsa tehnična moč in zmožnost človeštva brezuspešna. To organizacijo ustvarja socializem. Socializem bo ustvaril družbo, kjer se bo proizvodjalo toliko, da bo vsem zagotovljeno življenje. Znanstvo in tehnika bodeta služila v to svrhu. Odstranjena bodeta tedaj materialna negotovost in duševno suženstvo. Ko bo zares vsem dano svobodno misliti, ko bo človeški duh popolnoma prost materialnih skrbi in duševnih predsodkov; tedaj šele, v prostosti življenja in enakosti medsebojnih pravic in stikov, bo človek gospodar in kralj zemlje. Tedaj se bo človeštvo, tehnika, znanstvo in umetnost z vso večjo silo razvijalo. Človeškemu mišljenju in raziskavanju bodo tedaj odprte vse poti.

Ta preobrat bo obenem popolnoma spremenil medsebojno razmerje človeštva. Zdaj se mora posamezen bojevati zoper sistem in razredom. Vsa sedanja morala izvira iz lažnjivega principa egoizma. Kot konkurent, kot sovražnik stoji človek napram človeku. Brez sočutja je človek zoper trpljenja in nesreč bližnjega, ker on sam je v večjem boju za braniti svojo lastno eksistenco. Socializem stremi po enakopravnosti v razmerju in pravic, po taki delovni organizaciji, kjer vsak član družbe bo užival enako in popolnoma sad svojega dela. Skupnost interesov in stik in solidarnost se opaža danes le v posameznih razredih ljudstva. Ta solidarnost in skupnost se bo v socialistični družbi najpopolnejše razvila. Bratstvo in blagostanje se bo le v socialističnem gospodarskem redu udejstvovalo.

Vsa dosedanja znanost in vsa svetovna organizacija je posvečena le obrambi držav. Na podlagi vojne in nasprotja sloni. Vsaki meščanski razred stoji z nasprotujočimi interesi napram drugemu; le po svetovni moči in po brutalnem zatiranju ljudstva stremi. Medtem ko moli: mir na zemlji; v srou misli: nikar! Ali mir na zemlji je mogoče, ker socializem pomeni svetovni

mir in združitev vseh narodov v skupni svetovni organizaciji človeštva.

Napram bodoči svetovni kulturi socializma je sedanja kultura le laž in barbarizem. Splošni razredni boji, ki sedaj vznemirjajo civilizirane države so le prva začetna znamenja one svetovne revolucije, ki je človeštvo prisiljeno izvesti ob vsakem novem času razvoja. Preobratnemu revolucionarnemu značaju delavskega gibanja je cilj, človeštvo privedi do višje, splošne in popolne kulture.

Kapitalizem in delavstvo.

Na razne načine se je že raztolmačilo načela socializma. Nekateri so si predstavljali socializem le kot princip bodoče države, ki ne temelji na podlagi sedanjosti in so nazivali socializem, utopistično, neuresničujoče stremljenje. Drugi so zopet videli v socializmu le negativna načela, brez nikakega pozitivnega programa. In vendar je program in cilj socializma jasen in pozitiven in se skozinskoz naslanja na zakone gospodarskega in političnega razvoja. Vprašanje, ki ga ima rešiti socializem, je v kratkih besedah povedano: Spremeniti ima gospodarski sistem na način, da bodo proizvodjalna sredstva last proizvodjalcev. Rudniki niso v sedanjem sistemu last „podzemeljskih delavcev“. Železnice niso last onih, ki se jih je nazvalo za »sluge železniških cest«, tovarne in delavnice niso nikjer in nikakor skupna last proizvodjalcev.

Ves sedanji gospodarski sistem stremi po vsesplošnem kapitaliziranju družbe. Polagoma, toda gotovo in neizogibno si osvojuje malo obrt in rokodelski način proizvodjanja. In ta proces so vrši ne le v obrtih temveč tudi v trgovini in kmetijstvu. Kapitalistični monopol absorbira vse gospodarsko življenje.

Tako se tudi položaj razredov vedno bolj precizira. Na eni strani delavski neposedejoči razred, na drugi posedujoči razred, ki pa ne dela in ne proizvaja. In ravno iz te gospodarske neenakopravnosti izvira zlo in krivica. Vsled teh nenaravnih razmer trpi delavski razred in človeška družba sploh.

Neposedejoči delavci ne uživajo produkt svojega dela. Bogastvo se le čim več in bolj množi v rokah onih, ki posedujejo proizvodjalna sredstva. Tudi delo, kot vse drugo, je postalo le nekako blago. In ker je cena blaga vedno odvisna od razmer produkcije in konkurence, je podvrženo tudi delo tem razmeram. Delovne in življenske razmere uplivajo na položaj neposedejočega delavca. Čimveč je delavcev, ki ponujajo svojo delovno moč, tem slabše so delovne in plačilne razmere delavcev.

Število delavstva narašča dan za dnem. Vsled razvoja tehnike, strojev in pare, pa primanjkuje delo. Tako narašča brezposelnost in revščina. Ves tehnični in gospodarski razvoj, mesto koristiti v sedanjih razmerah, le škoduje neposedejočim proizvodjalcem. Stroj, ki bi moral biti vir blagostanja in bogastva za vso človeško družbo, je le pospešil revščino in negotovost med delavskimi vrstami. Tudi z iznajdbo nočne raz

svetljava se je le oškodovalo revne sloje. Omo-gočilo se je s tem nočno delo. Celo tehnična izobrazba v sedanjih razmerah škoduje delavskemu razredu. Inteligentni delavec izvršuje preje in bolje delo dveh nevednih delavcev. Za delavski razred, ki ne poseduje proizvodnega sredstva ni izhoda. Toda posledice teh razmer ne občutijo le neposedujoči sloji. Vsa človeška družba trpi ob tem. Splošni boj, ki se bje na vseh koncih in krajih sveta, večna nezadovoljnost, in negotovost, industrijske krize, vojne, stavke, revolucije, naraščanje in padanje razredov, vse je le posledica nenaravnih gospodarskih razmer. Odstranjeno je vsako skupno razmerje celo med posameznimi razredi, človek stoji napram človeku v večnem boju. Največja negotovost prevladuje vse. Kakor pravi program nemške socialistične stranke: Negotovost življenja je pogoj sedanji družbi.

Sad kapitalističnega proizvodnega sistema so kolonialne vojne. Naraščanje nadprodukcije sili kapitalizem, da si z brutalnostjo odpre nove razpečevalne trge. Kapitalistični sistem ne more nikogar zadovoljiti. Socializmu je naloga postaviti svet na naravno podlago. Proizvodna sredstva imajo biti last proizvajalcev. Z ureditvijo gospodarskega sistema na način, da ne bo več razrednega nasprotstva bo nastala popolna enakopravnost in čut skupnosti in solidarnosti bo naravna posledica skupne lasti in skupnih pravic.

Ta sprememba razredov in pravic v socialističnem smislu se bo vršila neizogibno po zakonih splošnega industrijskega razvoja. Vedno večja kapitalizacija obrti na eni strani in na drugi silno naraščanje delavskega razreda na način; da vsi delujoči, z fizično ali duševno močjo, delavci, načelniki, inženirji in znanstveniki bodo tvorili skupno, vse delovne sloje obse-gajočo množino. Ko se bo proces docela izvršil — in temu se bližamo z orjaško silo — bo sprememba neprepeljiva. Karl Marks je dejal, da je kapitalistični družbi že v svoji strukturi zapечатena usoda. Ni od volje posameznika, ali razreda odvisna zmaga socializma. Razvoj človeške družbe sam razkopava jamo kapitalizmu. Delavstvo s svojim razrednim bojem pa ta razvoj pospešuje. Čimveč bo naraščala in se razvijala politična in gospodarska moč proletariata, tem preje se bo nad izčrpajočim se kapitalizmu, uveljavil delavski razred. Delavske organizacije, ki dajejo delavstvu gospodarsko moč in zavednost, silijo razvoj socialnih razmer, med tem ko zboljšajo že v sedanjem sistemu razmere proletariata. Vsaka nova pridobitev delavskih organizacij, je korak ki nas približuje končni osvoboditvi. Delavske razredne organizacije so podlaga novemu gospodarskemu in političnemu sistemu.

Svetovna draginja.

Tržačan Mario Alberti je že lani med ekono-mi in konzumenti zbudil veliko pozornost s svojim delom o življenjskih potrebščinah. Po in-i-ziativi in s pomočjo tržaškega Trgovskega Muzeja je priredil anketo o delovnih in življenjskih pogojih delavstva v različnih deželah sveta. Uspeh njegovega proučevanja in poizvedb izide v kratkem pod naslovom: »Gibanje cen in mezd v letu 1911.« Na delo samo se o priliki še po-vrnemo; za danes se omejimo le na najznačil-nejše rezultate Abertijeve ankete.

V uvodu se pisatelj peča z življenjskimi razmerami v tržaškem mestu in o črta nadalje znanstveno metodo, ki nudi točne in zanesljive podatke o cenah, stanarinah in mezdah. Kako vstajajo cene v posameznih deželah v zadnjih 25. letih, kažejo sledeče številke (indeksne številke):

	1897	1901	1905	1909	1910	1911
Avstrija . . .	97	97	108	118	118	132
Belgija . . .	84	93	96	105	103	—
Kanada . . .	92	107	114	121	—	—
Francija . . .	92	105	109	116	116	—
Nemčija . . .	92	108	107	120	120	131
Anglija . . .	94	106	109	112	118	121
Italija . . .	70	80	80	85	87	—
Zed. države .	98	108	116	126	132	—

Draginja je torej splošna in raste zlasti znatno v poslednjih letih. Le na draginjo ne občutijo povsod enako. Kjer so mezde visoke,

je draginja neprijetna, ampak se prinese, tam pa, kjer so delovni pogoji neugodni, ustvarja naj-manjša podražitev cen neznosno, ali pa težko življenje. Vsled tega je predvsem važno, da se primerja gibanje cen z gibanjem mezd v posameznih deželah. Tega dela se je lotil Alberti. Za danes podajemo le končne številke, ki jih je sestavil v navedenem delu.

Države	Indeksne številke				
	stanar-ine	živil	potro-šek za življenje	mezd	Razloček med potro-škoma za življenje in mezdami
Amerika . . .	207	138	152	230	+ 78
Anglija . . .	100	100	100	100	—
Belgija . . .	74	98	94	63	— 31
Nemčija . . .	123	118	119	83	— 36
Francija . . .	98	118	114	75	— 39
Avstrija . . .	160	154	155	76	— 79
Italija . . .	105	105	148	68	— 80

Iz tabele je razvidno, da so v primeri s cenami živil, stanarin in mezd najugodnejši življenski pogoji ameriškega delavca; dasi so tam stanarine zelo visoke, živila draga, so nasprotno mezde neprimerno višje kot drugod; za Zedinjenimi državami sledi Anglija, potem Belgija, Nemčija in Francija; na zadnjem mestu je položaj avstrijskega in italijanskega delavca.

Če upoštevamo višino mezd in draginjo življenja, spoznamo, da je življenski položaj avstrijskega in italijanskega delavca za 157, oziroma 159 odstotkov slabši kot položaj ame-riškega delavca, za 79, oziroma 81 odstotkov slabši kot položaj angleškega delavca, za 48, oziroma 50 odstotkov slabši nego v Belgiji, za 43, oziroma 45 odstotkov slabši nego v Nemčiji in za 40, oziroma 42 odstotkov slabši nego na Francoskem. Iz statističnih primer pa izhaja tudi, da je delovni čas v onih deželah krajši, kjer so mezde višje.

Zahteve čuvajnega osebja in bločno signalnih slug.

Vsled odklonitve Tomschikovega predloga so postale razmere raznih kategorij skrajno nezno-sne. Vse one kategorije uslužbencev, ki so pričakovale, da se jim bo z ugoditvijo 17 milijon-skemu predlogu zboljšalo mezde, bodo sedaj seveda prisiljene izvesti novo akcijo, da se končno njim zahtevam vendarle ugodi. Med te kategorije spada v prvi vrsti čuvajno osebje in bločno signalni slugi.

Za čuvajno osebje je zlasti doklada za nočno službo zelo pereče in preveč odlagano vprašanje. Ko je bila leta 1908 izvedena, oziroma v novo izvedbo predlagana nočna doklada za razne kategorije in so zastopniki organizacije to zahtevali tudi za čuvajno osebje je železniško ministerstvo izjavilo, da z priklopnitvijo čuvajev v III. kategorijo slug se bo tudi njih mezdni položaj zboljšal in da za zdaj ne gre, da bi se istim obenem tudi dovolilo nočno doklado. Ču-vajno osebje bo dobilo doklado za nočno službo v primerjem času. To se je izjavilo od strani železniškega ministerstva v oktobru leta 1908, zdaj smo že v avgustu 1912 toda, kakor je videti, ni omenjeni primerni čas še prišel. Mi pa menimo, in z nami vsi čuvaji in ostalo osebje, da je že zadnji čas za upravo državne železnice ugoditi nočno doklado čuvajnemu osebju. Kedaj bo pa prišel ta empiristični primerni čas? Železniško ministerstvo naj se končno jasno izjavi, je pripravljeno ugoditi nočno doklado temu osebju, ali pa ne? To večno sklicevanje na znatne pridobitve čuvajev, na večjo ekono-miziranje in na drugi strani sklicevanje na pomanjkanje sredstev za izvesti nočno doklado, ne imponira čuvajnemu osebju čisto nič. Če uvažuje-mo postopanje železniškega ministerstva glede tega vprašanja, se le prepričamo, da nima mi-nisterstvo nobeni namen izvesti zahtevano nočno doklado. S tem, da se je čuvajno osebje pridru-žilo III. službeni kategoriji, se je le ugodilo pravici, ki jim je šla od vsega začetka. Odredba uprave državne železnice je bila le potrjenje določb, ki veljajo že, odkar se je začelo graditi železnice. Pri tem je pripomniti, da za priti do

te primitivne spremembe je morala organizacija leta in leta se bojevati.

Izvedena je bila leta 1908 doklada za nočno službo s pogoji, katerim so sedaj podvrženi tudi čuvaji, četudi ne dobijo nikake doklade. 90 odstotkov čuvajnega osebja izvršuje izvanredno službo. Mislimo pa, da ima tudi čuvaj ravno tak želodec, kakor vsaki drugi in da ima tudi on naravno nalogo vzdrževati sa-mega sebe. Zakaj se ravno čuvajno osebje hoče izključiti od vsacega zboljšanja je nerazumljivo. Doklada za izvanredno službo je bila izvedena za one, ki nimajo nikake nočne doklade. Po vsej pravici bi morali torej to uživati predvsem tudi čuvajno osebje. V tem času splošne, nezno-sne draginje, ko je napredovanje vedno težavnejše in se kazni kar množijo, je postala službena doklada za čuvajno osebje akutna potreba kateri se ne morejo nikakor odreči. Izvedba te doklade pa se ne sme izvržiti le deloma in ne za vse osebje, kakor je razvideti iz izjav železniškega ministerstva. Upravi državne železnice je ne-varni in kritični položaj čuvajev poznan, poznane so ji tudi njih nezno-sne življenske, mezdne in delovne razmere. Dolžnost uprave je zboljšati kričeče razmere te kategorije uslužbencev.

Železniško ministerstvo se je tudi izreklo glede montur čuvajnega osebja. S priklopnitvijo tega osebja v III. kategorijo slug, se je zagoto-vilo zastopnikom osebja, da kakor v vsakem drugem oziru, bo osebje tudi glede montur zena-čeno v III. kategorijo. To se je zagotovilo leta 1908 danes smo že v drugi polovici leta 1912 toda tudi ta izvedba je ostala le obljuba. Že-lezniško ministerstvo pravi, da z ozirom na delo, ki ga opravljajo čuvaji, je treba za te preskrbeti močnejše blago. V resnici pa vemo kakšno je to blago. Je nemalo čuvajev in zlasti uslužbencev, ki imajo vsled tega vsaki mesec veliko škodo.

Na naravnost skandalozni način se je rešilo to vprašanje. Po tolikem času, ne bi bilo odveč, če bi uprava državne železnice konečno vendarle ugodila tem tako elementarnim zahtevam. Tudi delovni urnik čuvajnega osebja je po marsika-terih progah in postajah tak, da ga ni slabslega. Imamo čuvaje z 18/9 in 18/12-urnim turnusom. Ravno tako je veliko čuvajev, ki imajo 16/16-urni neprekidni službeni turnus. Leta 1908 ob-ljubljenih prostih dneh ni nikjer. Veliko čuvajev nima skoz celi mesec niti enega dneva prostega. In to v kljub temu, da vsled vedno naraščajočega prometa postaja delo vedno intenzivnejše in od-govornost vedno večja. Brez da govorimo o še drugih neizpolnjenih zahtev tega osebja.

Veliko pričakuje čuvajno osebje, in nele čuvajno osebje, tudi čuvajni nadzorniki in bločno-signalni slugi in sploh vso osebje slug, od iz-vedbe dveletnega napredovanja do plačilne stopnje 2000 kron. Zakonitim potom je bil pred kratkim uveljavljen zakon, ki določa prostost za eksistenčni minimum uradnikov in nastavljenecv z 2000 kron. S tem je bilo prvič tudi za slugi vzakonjena začetna mezza. Danes dobijo po 1400, 1600 in 1800 kron, ki po triletnem napredovanju se zviša za 100 kron. V očigled teh razmerah na-pram določbam zakona o minimalni plači, bi bila odveč vsaka beseda, za opravičiti zahtev dveletnega napredovanja do 2000 kron mini-malne mezde. Tu govore dejstva sama najbolje, Važna, toda do sedaj še ne izpolnjena zahteva je opravičeni predlog, da naj se bločno signalne slugi in čuvajne nadzornike pridruži kategoriji poduradnikov. Železniško ministerstvo samo je pripoznalo to zahtevo kot utemeljeno in opravi-čeno, reklo se je tudi, da se bo to uvaževalo posebno za one uslužbence, zaposlene v večjih prometnih središč. Ti uslužbenci imajo zelo od-govorno delo, ki se ne vrši avtomatično brez večjih skrbi. Nevarnost, negotovost, velika odgovornost karakterizira to službo. Momentalna neprisotnost duha, eno samo nepravilno znamenje in tisoč oseb je lahko ponesrečenih in milijone bogastva je uničenega. Neverjetno veliko odgovornost imajo ti uslužbenci in so zaradi tega zahteva, ki jih stavijo, več kot opravičene in potrebne. Železniško ministerstvo pripozna pravičnost zahtev le žal, da lepe besede, ki jih je mi-nisterstvo v tem oziru izpregovorilo se niso še nikakor udeležile; z pripoznanjem zahtev nimajo uslužbenci še nič. To ni še nikaka ugoditev. Več dejanja, več fakičnega zboljšanja potreb-

jejo uslužbenci in ne le lepe besede in še lepše obljube.

Splošno čuvajno osebje in bločno signalni sluge se morejo pridružiti organizaciji, da stavijo in v najkrajšem času izvedejo tudi svoje zahteve. Le potom svoje močne organizacije se jim bo posrečilo dobiti, kar jim gre. Njih naloga je okleniti se čim trdnješe stanovske organizacije in skušati pridobiti tej se one ostale tovariše, ki se niso izvršili svojo dolžnost napram organizaciji. Glavno je pri vsem tem, pojasniti vsem prizadetim položaj zahtev in boja, in prepričati jih, da nihče drugi jim ne more izvojevati boj in je v stanu jim zboljšati razmere, nego oni sami, s svojo močjo, s pridružitvijo cnotni organizaciji splošnega osebja.

Čuvaji in bločno signalni sluge dunajskega ravnateljskega okraja so imeli v to svrhu, dne 16. julija t. l. važno in živahno zborovanje. Zborovalci so po izvajanjih sodrugov. Sommerfeld, Brandstätter in Adolf Müller ki je zastopal centralo, sprejeli sledečo

resolucijo.

Dne 16. julija 1912 na Dunaju zborujoči čuvaji in bločno signalni sluge dunajskega ravnateljskega okraja najodločneje protestirajo proti odklonitvi predloga, ki ga je stavil sodr. Tomschik v proračunskem odseku. Pretečeno leto je bilo od vseh strank sprejet predlog, da se ima določiti svoto 38 milijonov kron v svrhu zboljšanja mezd vseh uslužbencev c. k. državne železnice. Vlada je dosedaj v to svrhu dovolila le 21 milijonov. Zborujoči konstatirajo, da se vlada s svojim postopanjem nepravilno igra z interesi uslužbencev. Zborujoči stavijo zopet svoje zahteve in sicer; čuvaji zahtevajo nočno doklado in bločnosignalni slugi njih priklopitev v kategorijo poduradnikov.

Zborujoči nalagajo socialno demokratični frakciji v parlamentu, da naj zahteva, vkljub temu da je bil Tomschikov predlog odklonjen, da se odpomore prizadetim kategorijam uslužbencev. Zborujoči izrekajo socialno demokratični skupini v parlamentu, kakor tudi neutrudljivemu sodr. Tomschiku svojo solidarnost in zaupanje, ter pozivljajo vse one tovariše, ki se še niso pridružili organizaciji, da to nemudoma izvrše, ker le tako jim bo dano si zboljšati svoj položaj.

Kapitalistično ubojstvo.

Kapitalizem ne izstrada in pobija le odrasle delavce. Žrtve kapitalizma niso le onemogli delavci ali oni tisoč in tisoč proletarcev ponesrečenih na delu, razmesarjenih od strojev, posutih v rudniških rovih. Niso le proletarske žene, ki trpijo in umirajo, žrtve kapitalističnega izstradanja in izkoriščanja. Proletarski otroci so prave, nedolžne in nevidne žrtve krivičnega sistema.

Razmere delavca v kapitalistični družbi vplivajo najpogubonosnejše na njegove otroke. Dognano je, da ravno med sinovom najrevnejših slojev narašča pretresljivo kriminalnost in degeneracija. Počasni duševni in telesni razvoj delavskih otrokov je le posledica revnega življenja izmučenih in izkoriščanih starišev.

Mnogo znanstvenikov se je že pečalo s tem vprašanjem. Vsi so najhujše obsodili sedanji gospodarski in proizvajalni sistem, ki pobija in uniči dan za dnem milijone mladih, nedolžnih človeških eksistenc. Knjiga nemškega ekonomista Rühla, ki je izšla te dni nam nudi pretresljivo sliko o usodi delavskih otrokov.

Med drugim navaja rezultate svojega opazovanja v šolskem okraju Freiberg na Saksonskem. Opazil je najprej, da so tam otroci rudarjev vsi manjši nego drugi učenci. Ob 10. letu so bili otroci boljše situiranih starišev približno za 5:1 višji nego drugi; ob 14. letu je bila razlika že za 4:7. Na Dunaju je opazil, da so otroci revnih starišev za 7:5 manjši od drugih. Razliko je največ opaziti med delavskim deklicam ob času razvoja. V Berlinu je 32 odstotkov učencev nižjih slojev bolnih. Drugje je ta odstotek še večji. Na Lipskem je 40, v Draždanih in na Normberskem in v Schönbergu (v Berolinskem predmestju) je bilo 80 odstotkov otrokov revnih starišev, ki so bili bolni, pohabljeni, duševno in telesno nezdravljivi. V Wiesbadnu od 200 je bilo 105 nezdravljivo bolnih, 60 je imelo pokvarjene zobe. 12 je bilo gluhih in 21 slepih!

Knjiga navaja še druge bolj kričeče številke. Skoraj 80% otrokov alkoholiziranih starišev je umobolnih. Največji odstotek zločincev dajejo najnižji in največ izkoriščani razredi. Največ umira otrokov revnega industrielnega proletariata. V nekaterih mestih na Nemškem in drugje so cela generacija pokvarjena. Ni se čuditi če narašča število zločinov. Zločinstvo, prostitucija, pijančevanje narašča dan za dnem med delavskim rodod.

Kapitalistični moralisti kričijo seveda zoper brutalnosti in degeneraciji revnih slojev. Kličejo na pomoč cerkev in mislijo da so nove ideje krive splošne degeneracije. Kapitalistični sistem je vsega tega kriv. Večno izstradanje in neusmiljeno izkoriščanje je uničilo človeški rod. Treba je odstraniti sedanji krivični sistem, treba je zagotoviti vsem bolj človeško življenje, če se hoče preprečiti pogin celih rodov. Vzrok naraščanju zločinov in degeneracij je iskati v gospodarskem kapitalističnem sistemu. V tem tiči zlo in tega je treba odstraniti.

Julijsko napredovanje pri južni železnici.

Tokratno julijsko napredovanje je pri velikem delu vlakospremnega osebja vzbudilo opravičeno ogorčenje. In to raditega, ker se je celo vrsto starejših sprevodnikov zapostavilo v plači in vrsti za mlajšimi. Vzroki teh pojavov, ki škodujejo ne le interesom prizadetih uslužbencev, temveč tudi interesu službe, so sledeči:

V toletnem julijskem napredovanju je več sprevodnikov izredno napredovalo in sicer v tem oziru izključno le taki sprevodniki, ki so bili svojčas nastavljeni v plačilni stopnji 720 kron in ki so morali v tej stopnji ostati nad štiri leta.

Da so ti ljudje izredno napredovali, ker so bili nastavljeni s plačo 720 kron, temu ni kaj ugovarjati. Pač pa je oškodovano osebje proti temu, da se pri izrednem napredovanju ni vpoštevalo vseh, ki so bili nastavljeni s plačo 720 kron, temveč le tiste, ki so morali nad štiri leta ostati v tej plačilni stopnji. Ta pojav je v protislovju z intencijami generalnega ravnatelja južne železnice kakor tudi intencijam drugih merodajnih organov ravnateljstva, ker so ti gospodje napram zastopnikom uslužbencev pri deputacijah in na sejah personalne komisije izjavili, da bodo vsi tisti, ki so bili nastavljeni s plačo 720 kron, sukcesivno deležni skrajšanja napredovalnega roka. Ali o tem ni bilo govora, da bi bili te ugodnosti deležni samo tisti, ki so se nad štiri leta nahajali v tej plačilni stopnji. Če bi se bilo postopalo primerno intencijam omenjenih gospodov, bi ne bil znaten del sprevodnikov oškodovan na plači in v vrstilnem redu.

Ravnoiste odredbe s škodljivimi posledicami se je izvajalo pri lanskem julijskem napredovanju. Posledica je bila ogorčenje in nezadovoljnost oškodovanih. Prizadeti uslužbenci so torej že lani poslali deputacijo h generalnemu ravnatelju, ki je zagotovil, da so pritožbe upravičene in da uprava ni nameravala škodovati osebju. Obljubil je, da se bo stvar uredilo na ta način, da se pri prihodnjem julijskem napredovanju tem intencijam primerno razdeli ugodnost. K temu je še pripomniti, da se lani pri istej odredbi oškodovanje ni raztezalo tudi na vrstilno pridelitev.

Sedaj pa je nastopilo ravno nasprotno. Tu ne gre za samovoljen protest ali pa za domišljeno zapostavljanje, temveč za resnično in občutno oškodovanje na plači in v vrstilnem redu. Zato navedemo le en primer:

Sprevodnik Handler je bil poklican meseca marca 1905 in se nahaja sedaj v plačilni stopnji 1000 kron. Sprevodnik Hautz pa je bil poklican meseca maja 1906, torej 13 mesecev kasneje, je kasneje napravil izpit in je bil torej v vrsti in plači za Handlerjem. Sedaj pa je napredoval v plačilno stopnjo 1100 kron ter na ta način preskočil Handlerja v plači in vrstilnem redu. Konsekvenca tega pojava je, da bo v službi in vrstilnem redu mlajši prekosil starejšega tudi glede na službeno pridelitev in imenovanja nadsprevodnikom. Tako oškodovanje ne more povzdigniti službene vneve prizadete oseba. Take razmere so nevzdržljive. Če se hoče pomiriti osebje, se mora te razmere hitro izpremeniti, ker so tudi v škodo službe. V dosego tega namena je pred

vsem potrebno določiti, da se more vršiti izprememba potom nastavljenja, polaganja izpitov in daljšega službovanja pridobljenega vrstilnega reda le po rednem napredovanju in imenovanju, ne pa po izrednem napredovanju vsled zenačenja ostrin. Bistvo vrstilnega reda je, če naj ima sploh kako vrednost, da se ga smatra kot pravico, ki se jo pridobi, ali pa v tem slučaju že kot pridobljeno. Sploh pa to načelo ni novo, ker se ga je določilo že pri sestavi službene pragmatike. V izvajanju tega načela bi se moralo podeliti izredno napredovanje z veljavo od 1. julija t. l. vsem vsled prej omenjene odredbe oškodovanim uslužbencem (sprevodnikom) enako, brez ozira nato, kako dolgo so se nahajali v plačilni stopnji 720 kron. Za bodoče pa bi se moralo končno določiti, da je za podelitev omenjene ugodnosti merodajna edinole okolnost, če je bil uslužbenec svojčas nastavljen s plačo 720 kron. Ta odredba se izvaja na isti način pri podržavljenih progah c. kr. državnih železnic povodom uvrstitve osebja v državnoželezniški status. Le na ta način se more razvozljati to zadevo. Kakor že prej omenjeno, je ta odredba potrebna, da se oškodovanim sprevodnikom pomore do njih pravice in da interesi službe ne trpijo še nadaljne škode:

Dunajsko vlakospremno osebje se je na shodu dne 5. julija t. l. v delavskem domu v Meidlingu pečalo s to zadevo in odločno zavzelo svoje stališče. Sklenilo se je poslati deputacijo s člani personalne komisije in zastopniki organizacije h generalnemu ravnateljstvu, o kateri poročamo v sledečih vrsticah:

Deputacija pri generalnem ravnatelju.

Da se mnogoštevilne pritožbe vlakospremnega osebja glede zapostavljanja pri lelošnem julijskem napredovanju vložijo na pristojnem mestu, se je dne 23. julija t. l. podala deputacija h generalnemu ravnateljstvu. V deputaciji so bili: člani personalne komisije Křížek, Auinger, Kasperbauer in Säckl in uslužbenci Handler, Zöchling, Frühholz in Reiter. Kakor navadno, se je pridružilo deputaciji več sprevodnikov, ki so deloma člani »Südbahnverbanda«, deloma pa ne pripadajo nobeni organizaciji. Sodr. Weigl kot zastopnik naše organizacije je posredoval pri sekijskem načelniku, da se pripusti z deputacijo tudi tiste uslužbence, ki se jih ni prej prijavilo. Sekijski načelnik temu ni ugovarjal.

Še predno se je deputacija podala h generalnemu ravnateljstvu, je centrala naše organizacije predložila sekijskemu načelniku obširno vlogo glede pritožb. Sekijski načelnik je bil torej o stvari poučen.

Sodr. Weigl je izvajal:

Gospod sekijski načelnik! Letošnje julijsko napredovanje je ravno nasprotno temu, kar je osebje upalo. Namesto, da bi se zadovoljilo vlakospremno osebje, pa je ta odredba povzročila največjo nezadovoljnost. Vršilo se je več shodov, na katerih se je sklenilo poslati deputacijo k Vam ter zahtevati napredovanje vseh oškodovanih sprevodnikov z vzvratno veljavo od 1. januarja, oziroma 1. julija t. l. Imamo celo vrsto primerov, s katerimi dokazemo, da so mlajši prekosili starejše vsled enostranskega podpiranja pri napredovanju, vsled česar je nameravano tudi oškodovanje v vrstilnem razmerju. Moram torej prositi, da se ozira na tiste, ki so oškodovani v prej omenjenem oziru. Pri tem moram pripomniti, da obstoji mnenje, da se gospodje pri ravnateljstvu ne izpoznajo več v labirintu raznih napredovalnih klavzul.

Na ta vprašanja je odgovoril gosp. sekijski načelnik sledeče:

Gre v glavnem zato, če je kdo, ki mu v smislu okrožnic pritiče ugodnost, le-to dobil, ali pa če je tisti, ki jim pritiče ta ugodnost, niso dobili. V slednjem slučaju bi se mu moralo take slučaje dokazati, na kar se bo seveda naknadno podelilo napredovanje tistim, ki jim pritiče.

Sodr. Weigl je nato razložil gosp. sekijskemu načelniku, da je stvar drugačna. Gre zato, da so le nekateri sprevodniki, ki so bili nastavljeni s plačo 720 kron, deležni skrajšanja, velik del pa ne. Iz tega izhaja oškodovanje. Čeravno južna železnica izjavlja, da ni dolžna izvedbe analogno c. kr. državnim železnicam, mora vendar pripomniti, da je c. kr. železniško ministrstvo za uslužbence prejšnje severozapadne železnice, ki so bili nastavljeni s plačo 720 kron,

podelilo leto skrajšanja. Ker pa je južna železnica pri volji le polagoma izvesti to ugodnost, je nastopilo oškodovanje. Vsled tega je razburjenje prizadetih umevno. To ni le namišljeno, temveč resnično oškodovanje.

Nato je sekcijski načelnik razvil vprašanje, če naj tudi tisti, ki imajo v smislu okrožnice 32 A ex 1912 pravico do skrajšanja, dobijo še nadaljnje skrajšanje, ker so bili nastavljeni s plačo 720 kron. Po njegovem mnenju to ne gre in si mora stvar še natančno premisliti Sodruga Weigl pripominja, da mora odločno odsvetovati od uresničenja te namere, ker je že del osebja deležen obeh teh ugodnosti. Vsled tega bi nastalo še večje ogorčenje med osebjem in to tembolj, ker se je pri c. kr. državnih železnicah podelilo obe ugodnosti.

Ko so še navzoči člani personalne komisije razložili stališče osebja, ter nekateri navzočih uslužbencev prijavili svoje osebne slučaje, je sekcijski načelnik izjavil, da je danes nemogoče rešiti to zadevo. Za danes more le izjaviti:

Vsled izvedenih napredovanj ne bo noben sprevodnik oškodovan v svojem vrstilnem redu.

V bodoče se pri takih napredovanjih ne bo izpreminjalo vrstilnega reda.

Ravnateljstvo je pripravljeno preiskati vse pritožbe in jih po možnosti urediti.

V to svrhu se je dogovorilo, da naznanijo svoje pritožbe vsi sprevodniki, ki so bili oškodovani pri julijskem napredovanju. Člani personalne komisije bodo te pritožbe pregledali in preiskali. Nato se bo vršil tozadevni pogovor zastopnikov ravnateljstva in članov personalne komisije. Pri tem pogovoru se bo posvetovalo o vseh pritožbah.

S tem je bila deputacija zaključena.

**

Sprevodniki južne železnice, pozor!

Z ozirom na prej naveden dogovor je sedaj potrebno, da vsi sprevodniki južne železnice, ki so oškodovani po julijskem napredovanju, takoj vposleje svojo pritožbo centrali splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo na Dunaju V, Zentagasse 5.

Pritožbe je vposlati najkasneje do 31. avgusta 1912; na pritožbe, ki dospejo kasneje, se ne bo oziralo.

Za sestavo pritožbe se je posluževati sledečega obrazca:

OŠKODOVANI.

Ime, posel in služben kraj	Poklican	Nastavljen	Napravil izpit za vlakovodjo	Napredovanja
	***)			*) k r o n **)

DELEŽEN UGODNOSTI.

Ime, posel in služben kraj	Poklican	Nastavljen	Napravil izpit za vlakovodjo	Napredovanja
	***)			*) k r o n **)

*) Tu je navesti dan nastavljenja, v sledečih rubrikah pa dneve posameznih napredovanj.

***) Tu je navesti plačilno stopnjo ob nastavljenju, v sledečih rubrikah pa plačilno stopnjo v katero je napredoval.

***)

Predstoječi obrazec naj vsak oškodovan

sprevodnik natančno izpolni. Vsak, ki je oškodovan naj navede poleg svojih lastnih podatkov tudi iste enega svojih tovarišev, napram kateremu se smatra oškodovan in sicer v drugi tabeli »Deležen ugodnosti«.

Centrala bo zbrala gradivo in ga predložila članom personalne komisije, ki ga bodo skupno s centralo pregledali.

V prvi polovici septembra se bo pri ravnateljstvu vršil pogovor. O izidu cele te akcije se bo v našem listu pravočasno poročalo.

Delovne razmere skladiščnih delavcev

c. kr. državne železnice.

Veliki uspeh so dosegli železničarji, ko se jim je posrečilo, z pomočjo organizacije, odpraviti akordno delo. Razmere teh delavcev so bile do skrajnosti neznosne. Najhujše bolezni so razsajale med skladiščnimi delavci. Delavci v skladiščih so večinoma vsi mladi umitali. Kdor je poznal te strašne razmere, posledica onega zla, proti kateremu se mi vedno bojujemo, namreč akordnega dela, se mora čuditi, da je še danes kategorija subakordantov pri južni železnici, ki se nahaja v ravno tako strašnih in neznosnih razmerah, kakor svoj čas skladiščni delavci državne železnice.

Odpravljeno je bilo tedaj akordno delo med skladiščnimi delavci državne železnice. Ta pridobitev je bil veliki uspeh organizacije. Toda zdi se, da bi železniške uprave kaj rade zopet uvedle akordni sistem. Uprava c. kr. državne železnice na primer skuša na vse mogoče načine, uvesti s pomočjo nemške nacionalne železničarske organizacije, zopet akordno delo na železnici. Hoče se naravnost poteptati vsak pravični in človeški sistem dela. In to četudi uprave vedo, da bi bila taka uvedba pogubonosnega pomena za prizadete, da bi bila to naravnost pravo ubojstvo delavstva.

Toda odprava akordnega dela zamore le tedaj zboljšati delovne razmere, če je tudi delovna doba primerna. Ob začetku, po odpravi akordnega dela, se je delalo od 7. ure zjutraj do poludne in po poldrugournem odmoru do 6. ure in pol. Delati se je moralo tudi ob nedeljah in praznikih do poludne.

Zahteva, da se ima delati tudi ob nedeljah, ni v zakonskih določbah. Le tam, kjer je vsled nevarnosti nujno potrebna odprava dela, nima zakon veljave. Prometno delo ob nedeljah seveda ni mogoče ustaviti. Skladiščni delavci so imeli ta dan podvojeno plačo.

Uprava državne železnice pa ni nikdar konsekvantna. Kar daje od ene strani, od druge jemlje. Zahteva se od delavcev, da naj delajo tudi čez 6. ure in pol zvečer. In tako polagoma se je urnik spremenil na način, da mesto do pol 7 se dela do 7. in 8. ali do 10. in 11. ure brez seveda da bi delavci dobili niti vinarja več na svoji plači. Potem se je zahtevalo, da naj se prične zjutraj mesto ob 7. ob 6. uri in ker gospodje še niso bili zadovoljni, je izdalo dunajsko ravnateljstvo odredbo, ki zahteva, da naj skladiščno osebje in skladiščni delavci na Dunaju delajo tudi ob nedeljah cel dan, brez nikakega počitka.

Da je ta odredba silno razburila prizadete, je pač razumljivo. V skladišču v Brigitenau je takoj izbruhnila spontalna stavka vs. h skladiščnih delavcev. Vršili so se tri veliki shodi skladiščnih delavcev, kjer se je razpravljalo o položaju in stavilo zahteve glede regulacije nedeljskega dela. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva takojšnjo odpravo odredbe, ker delavci vsled težavnega dela celega tedna niso v stanu garati tudi ob nedeljah celi dan. Naložilo se je tudi centrali, da naj v tem smislu intervenira pri ravnateljstvu.

Postopanje dunajskega ravnateljstva jasno kaže, kaj namerava uprava državne železnice z delovno dobo skladiščnih delavcev. Z vsemi močmi se bo skušalo znižati mezde in uvedba doklad, naj bi služila kot konkurentno sredstvo med delavci. Čim več mogoče se bo znižalo urnik, odpravilo se bo vračunane proste dneve, skrajšalo turnuse. S znanim sistemom zahtev in ponudb se bo usililo delavcem akordno delo in na tak način zopet uvedlo stari sistem. Tako se bodo vrnili za železničarje blaženi stari časi izstradanja, izkoriščanja in revščine.

Toda uprava državne železnice nima postopati napram svojim uslužbencem še bolj

brezvestno nego privatni podjetnik. Uslužbenci in delavci so navsezadnje tudi državljani, katerih se mora vendarle nekoliko uvaževati, če se noče, da bi imeli ti neprijazno mnenje o vladi. Zamarnjenje dela delavstva in njih propad bi moral interesirati vse. Prizadeti sami pa bodo znali gotovo bolje braniti svoje pravice. Železničarje se ni še upognilo. Kakor dosedaj se bodo znali še vnaprej bojevati s potrebno odločnostjo za svoje življenske interese.

Povsod so enaki.

V sobotni številki „Zarje“ sem čital daljši članek, ki se peča z dičnim predsednikom »Zveze jugoslovanskih železničarjev“ gospodom **Johannom Škerjancem**. Prepričan sem, da je marsikak železničar v Ljubljani neverjetno zmajeval z glavo, ko je čital članek, ali pa vsaj opravičevalno vzdihnil: „To je izjema, za katero organizacija ne more biti odgovorna“. Meni, ki razmere poznam, taka misel ne prihaja, temveč nasprotno smelo trdim, da je to sistem, ki poraja v vseh krajih, kjerkoli se ta nenaravna organizacija pojavi, iste izrastke. Evo vam par lepih dokazov za to mojo trditev!

Tudi v Ljubljani ima »Zveza jugoslovanskih železničarjev“ svojo podružnico in seveda tudi svojega predsednika. Rekrutira se ta čedna družba iz najslabših elementov železniške službe, katerim se začasno pridružujejo tudi še nekateri indiferentni malkontenti. Temelj organizacije pa nedvomno tvorijo ljudje, za katere ni prostora v modernem delavskem gibanju: pijanci, denunciantje in korupcionisti so vodilne zvezde vsake krumirske organizacije, to je pač tako staro in neštokrat dognano dejstvo, da je o teh lastnostih vsaka beseda odveč. Da torej tozadevno tudi ljubljanska podružnica »Z. j. ž.« ne dela izjeme, je samoobsebi umevno, ker bi se sicer izneverila svojim temeljnimi načelom. Zapisal sem, da ima tudi ta podružnica svojega predsednika in če izdam javno tajnost, da se tudi ta obnaša popolnoma po zgledu predsednika „Zveze“, potem je moja prvotna trditev, da je ta svojat povsodi enaka, popolnoma utemeljena. Že inštalacija našega dičnega predsednika Atille — ne morda kralja Hunov, pač pa lajtnante feterancev — je bila taka, da so se nad njo zgražali vsi zmernejši elementi v tej rumeni organizaciji. Toda pustimo to, kajti stvar je že precej stara in da je gosp. Čolnik vsled nezasužene in nepričakovane časti malo pregloboko pogledal v kozarec, je malenkost, katera se pri tako izrednem slučaju lahko oprusti. Toda pri tem slučaju ni ostalo. Nasprotno je začela predsedniška čast v neznamni Čolnikovi osebi porajati še druge lastnosti, ki so z delavsko častjo absolutno nezdružljive. Gosp. Čolnik je popolnoma zašel po vzoru svojega nedosežnega **Johanna** in po zgledu korupcionističnega postopanja nekaterih železniških uradnikov na pot vseh rumenih organizacij. Ampak število njegovih ovčic se ni hotelo pomnožiti. Posegel je torej po sredstvu denunciranja. To delo je bilo hvaležnejše in je imeio vsaj ta uspeh, da je nepristranski (!) postajenačelnik lahko kaznoval denunciranega, kar je vsekakor čin, ki spodbuja k nadaljnemu enakemu početju. Denunciantstvo pa nikar ni priporočljivo in najmanj takrat, če ima denunciant sam maslo na glavi. To naj bi bil pomislil narodnjakarski prvak Čolnik, ko je prišel dne 29. m. m. k vlaku 1720 pijan kakor kanon. Ker se mu je pa tudi ta junaški čin, vsled usmiljenja njegovih žrtv, popolnoma posrečil, je postal predrzn in napil se je takoj drugi, torej 30. julija, tako neusmiljeno, da je celo pozabil na svojo službeno dolžnost, ki ga je neizprosno klicala k vlaku 2215. Če bi se to zgodilo kakemu pristašu naše organizacije, potem bi le-ta imel vzroka dovolj razmisljati o objektivnem postopanju svojih predpostavljanih. Čolniku pa je ostalo to razmišljanje prihranjeno, kajti službujoči uradnik je poslal zadnji trenotek ponj in mirna Bosna. Kako je možakar opravljal svojo službo, nisem dolžan raziskovati in bi to gotovo najobjektivnejše (?) pogodil prometni kontrolor, ki vidi vsak smet v očesu socialistu, ki je pa popolnoma slep, če je bruno v očesu Jugoslovana. Toda dvakratna sreča gosp. Čolnika še ni spametovala in zato se je odločil dne 31. m. m. napraviti glavni izpit v uničevanju alkohola. Pri vlaku 2212 se ga je ta dan namreč

tako nasrkal, da je bil za vsako delo pri vlaku, torej tudi za nadziranje istega, kar je menda najvažnejše, popolnoma nezmožen. Bog Bacchus ga je tako obsenčil, da je celo postaje zaspal in je bil postajenačelnik v Škofljici primoran na to dejstvo opozoriti s prevodniki in jim naložiti delo, ki jim ni prav nič mar in za katero tudi niso usposobljeni. Ker ima pa vlakododja pri tem vlaku opravljati tudi poštno službo, bi bilo jako zanimivo, če bi se dalo dognati, v kakšnem redu je v Ljubljani na južnem kolodvoru poštni uradnik prevzel te posle. Da menda ni bilo, kakor bi moralo biti, so očividci posneli iz raznih gest, ki so jih na uradnikovem telesu opazovali, pa tudi uslišna mrenica jim je to potrjevala. Končno je vendar vlak prisopihal, seveda ne po Čolnikovi zaslugi, na državni kolodvor in tam se je šele začela prava križeva pot gosp. predsednika. Situacija je bila namreč posebno zaradi tega skrajno kritična, ker gosp. Čolnik vso pot ni niti ene vrstice napisal, in ker službujoči uradnik ni imel poguma pijanega človeka na odgovor klicati. Dvoje celih ur po prihodu vlaka je Attila še vedno jahal svojega lesenega konjiča v zabavo zavednim železničarjem in v sramoto gotovim koruptnim uradnikom, ki si niso vedeli iz zagate pomagati. Kakor bliski so švigale Kelceve in Zlatnarjeve oči in pot obupa ju je oblival, ko je prišel prometni kontrolor na postajo. Prepričan sem, da je ta nepristransko izvršil svojo nalogo, kakor vsikdar kadar gre za takega grešnega rdečkarja, dvomim pa, da je spoznal ta slučaj kot posledico tistega sistema, ki je plod rumene organizacije, ki je v Ljubljani podrla vso disciplino, ki je predpogoj redne službe.

Toda, kaj hočemo! Nižji se ravnaajo po zgledu višjih in ti zgledi vsaj v Ljubljani niso v zmislu železniške koristi. Oglejmo si n. pr. delo zgle dneva svetovalca svetovnoznane šišenske občine in postrani se pristava drž. žel. Keleca. Ta človek, ki je bil še pred par leti najglasnejši »heilovec«, smatra svoje službene dolžnosti za tako resne, da prenaša svojega rojstva kosti cel dan v senci postaje, prepuščajoč svoje opravke 17-letnemu fantiču, katerega smatra za svojega osebnega, pa od uprave plačanega tajnika. In ne samo to. Ukazuje mu delo, ki nima s službenimi posli niti najmanjšega stika kakor n. pr. pisanje raznih okrožnic in vabil za jugoslovansko železničarsko podružnico na železniškem pisalnem stroju in na železniškem papirju, nadalje ga pošilja po zasebnih opravkih, ki so pač važni za Kelecev trebuh, ne pa za železnice. (Dne 5. junija ob 2. popoldan ga je poslal v Kleče, da tam naroči večerjo za slavno Kelcevo šišensko družbo, dne 9. julija pa Ogorelca, da je raznašal celo popoldne vabila za odborovo sejo po Ljubljani.) Če si torej gospodje imajo pred očmi postajenačelnika in prometnega kontrolorja vse dovoljevati, potem se pa nihče ne sme čuditi, če si dovoljujejo tudi zapeljane jugoslovanske reve kak škok v stran, ki pa utegne postati usodepoln.

Razpravljaj sem o tej zadevi zato nekoliko obsirneje, ker mi je v prvi vrsti na tem, da železničarji ob 12. sami spoznajo, da družba, ki se jim z vsemi sredstvi usiljuje, nikakor ni priporočljiva, pač pa najpripravnejša, da popolnoma deskreditira osebno čast ljubljanskih železničarjev. Vsak posameznik si lahko na prstih izračuna posledice, če postane početje raznih Kelcev in Čolnikov splošno, in zato je treba pretečo nevarnost z vsemi sredstvi odvrniti. Vaša organizacija, ki zahteva od svojih članov pred vsem popolno službo, ker se smatra le na tej podlagi za opravičeno, da predlaga žel. upravi svoje zahteve, bo v bodoče izvajal najostrejše konsekvence in ne bo nikomur več prizanašala. To pa v svojo lastno in svojih članov korist, kakor v korist tistih, ki životarijo v navnem domnevanju, da v današnjem težkem boju lep pogled takega domišljavega uradnika kaj šteje.

Z a u p n i k.

Dopisi.

Trst, prosta luka drž. žel. Narodnjaški razgrajajoči so pričeli tudi tukaj uganjati svoja »junajstva«. Da je podlost in preganjanje posebno priljubljeno raznim več ali manj visoko postav-

ljenim narodnjakom, smo že vedeli. Da si pa jata brutalnih, v narodnjaškem duhu vzgojenih junakov upa sistematično preganjanje delavce le zato ker nočejo trobiti v njihov rog, je pač mogoče le vsled tega, ker je tukaj nasprotnikom organizacije vse dovoljeno. Tukaj imamo razne Bufone, Furlane in druge, ki jim je zabava posebne vrste, preganjanje mirnih in zavednih delavcev. Seveda niso v sredstvih nič kaj zbirčni. Kjer ne pomaga drugo, se znajo posluževati tudi brutalnosti. Če gospodje mislijo, da je njih plemenito početje nekaznjivo in da so nedotakljivi, se prav korenito motijo. Za danes jim priporočamo le nekoliko več pameti.

Nabrežina. Dne 29. m. m. je ponesrečil na tukajšnji postaji lampist Ivan Sardoč. Prižigal je luč na takozvanem »vodnem graniku«; lestvo, ki jo je rabil za to opravilo, je postavil preblizu tira po katerem je prišla lokomotiva, ne da bi jo Sardoč opazil, ter prevrnila lestvo. Sardoč je padel na tlak in se nevarno poškodoval. Bilo je treba poklicati takoj zdravnika, ki bi bil v tem slučaju s takojšnjo intervencijo veliko pomagal ponesrečenemu. Toda zabranil je to naš »človekoljubni« postajenačelnik. Zdravnik se nahaja prav blizu kolodvora in gotovo bi bil takoj na mestu, če bi se ga bilo zahtevalo. To ni hotel gospod postajenačelnik. Pustil je ležati ponesrečenega delavca v sobi zaviračev, na trdi postelji, do 9. ure družega dne! Po 15. urah bolečin in hudih muk, se je šele preiskalo in zdravilo ponesrečenega! Predsednik organizacije sodr. Jagrič, ki je obiskal ponesrečenega delavca in videl njega mučni in nevarni položaj, se je takoj podal k postajenačelniku in ga poprašal kaj s ponesrečenim misli. Postajenačelnik, ki se je šele tedaj spomnil svoje dolžnosti, je rekel sodr. Jagriču, da bi poslal Sardoča v bolnišnico, da mu pa manjka sprejemni list!! Sodr. Jagrič je preskrbel pri dr. Svobodi sprejemni list, tedaj se je človekoljubni postajenačelnik vendarle toliko »žrtvoval«, da je odredil sprejem ponesrečenega v goriško bolnišnico. S tem pa se ni bilo konec postajenačelnikovega »človekoljubja«. Odredil je sprejem Sardoča v bolnišnico, o spremljevalcu pa ni hotel ničesar vedeti, češ, Sardoč naj se poda sam v goriško bolnišnico! Smartno nevarno ponesrečeni Sardoč, ki ni bil v stanju napraviti koraka, naj prestane vožnjo in naj se poda v bolnišnico sam! Sodr. Jagrič je proti takemu nečloveškemu početju protestiral in zahteval, da se ponesrečenemu preskrbi spremljevalca. Končno je postajenačelnik vendarle dovolil, da spremlja Sardoča zavirač Makuc. Stanje ponesrečenega je bilo tako, da je službujoči uradnik na goriškem južnem kolodvoru takoj preskrbel še enega spremljevalca in čudil se, kako da se tako hudo ponesrečenega uslužbenca izroči le enemu spremljevalcu.

Taka je torej plemenita človekoljubnost tukajšnjega postajenačelnika. Grajati postopanje gospoda Dougana bi bilo zaman. Taka dejanja so pod vsako grajo in obsodbo. Da je postajenačelnika jezila intervencija sodr. Jagriča in je celo rekel, da ni prav nič treba, da se nabrežinski strojevodje vmešavajo v take stvari, je pač razumljivo. Toda če misli, da bodo naši delavci mirno trpeli taka »junajstva« in dovolili, da se kdo igra z njih življenjem, se hudo moti. Ukrotilo se je že marsikaserega postajenačelnika in tudi nabrežinskega se bo. Le zaničevanja je vreden kdor na tak način postopa napram ponesrečenemu uslužbencu.

Postojna. Odkar gospodari na tukajšnji postaji znani vodja postojnskih klerikalcev načelnik Cvek, so se razmere železniških uslužbencev, kakor je bilo pač pričakovati, skrajno poslabšale. Zavednega delavca, ki noče trobiti v klerikalni rog, se neusmiljeno preganja. Pregarja in odpušča se iz službe delavce z družino in otroci. Za delavca, ki hoče, misliti s svojo glavo in biti dosleden svojim principom, ni kruha tukaj. Seveda se nasprotno klerikalnim razgrajajem na postaji prav dobro godi. Načelnikova meščevalnost ne naleti nikdar pristaše klerikalne stranke. To je mogoče pač le pod spretnim načelnštvom gospoda Cveka. Pa ni samo gospod Cvek, ki tako postopa napram uslužbencem. Ima še druge pajdaše, ki mu prav po njegovi želji sekundirajo. Med te spada v prvi vrsti naš častiti dr. Kocmut, ki je pri zadnji periodični preiskavi na vse na-

čine pomagal vreči socialne demokrate iz eksekutivne službe. Pet družin, ki imajo skupaj 32 otrok, se je na tak način popolnoma uničilo. 42 oseb je bilo pregnanih na komando Cveka in Kocmuta. Ker ni bilo drugih vzrokov, so se posluževali, v dosego svojega namena, znanih zdravstvenih pretvez. Delavci, ki so bili pregnani so zdravi in vidijo bolje nego dr. Kocnut sam. Ravnateljstvo je seveda slepo sledilo Kocmutovim manevrom. Nič se temu ne čudimo! Saj je dr. Kocmut sam nekoč izjavil, da so zdravniki pri ravnateljstvu odločujoča avtoriteta in da le tisti uslužbenec je lahko v službi, ki ga oni hočejo. In to mu verjamemo. Neki čuvaj, zagrižen klerikalni agitator, opravlja svojo službo, vključ temu, da je že pred 25. leti izgubil oko in je že več kot zrel za pokoj. To navajamo le zato, da se vidi, kako elastična postaja takozvana »pravničnost« v rokah naših gospodov. Vprašali bi: ali zahtevajo predpisi, da se ima soditi o zdravju železniških uslužbencev po njih političnem prepričanju? Grajati in obsojati početje teh gospodov bi bilo zaman. Žalostno je videti zdravnika, ki pozabi na svoje dolžnosti in na svoj ponos, le da ustreže navadnemu, nadutemu postajenačelniku. Oni, ki vzdržujejo bolniško blagajno in torej tudi dr. Kocmuta, in to so železniški uslužbenci, imajo vso pravico zahtevati, da se take njim škodljive osebe odstrani. Če gospod zdravnik in gospod postajenačelnik mislita, da sta res nedotakliva, se hudo motita. Oba čunati bomo znali tudi ž njima. Sicer pa imamo še veliko materijala na razpolago K tukajšnjemu razmeram se še vrnemo.

Iz Drenovga Griča. Na tuk. postaji gospoduje neki gospod Marlini, ki neusmiljeno in brezobzirno preganja vsakega zavednega, s svojo glavo mislečega delavca. Kdor mu ne sekundira udano naleti gotovo prej ali slej na njegovo maščevalnost. Denunciranje in preganjanje je na dnevnem redu pod njegovim načelnštvom. Ne vemo če gospod Marlini nemara misli, da je denunciranje bogve kakšen časten posel. Toda svetujemo mu nekoliko več pameti in obzira. Naj se nas nikar ne šikanira preveč, ker drugače bomo prisiljeni priti na dan s stvarmi ki ne bodo omenjenemu gospodu nič kaj ugajale. Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce.

R deča straža

Domače vesti.

Z južne železnice v Trstu. Herr Johann Škerjanc, načelnik zmagoslavne Zveze Jugoslovanskih Železničarjev, bivši kandidat društva „Edinost“ in včasih tudi prožni mojster — kadar se mu slučajno ta posel zljubi — je imel dne 30. julija t. l. zopet svoj dan. In to pot je hotel tržaškimi železničarjem resnično dokazati svoje zmognosti in pa oliko, kar se mu je tudi posrečilo.

Gosp. predsednik zveze je prišel ob pol enajstih v takozvano barako ali »kažoto« pri Francu na postaji. Seboj je pripeljal kot stražo nekoga Vidmarja, prožnega delavca, s katerim sta ostala v kažotu do 7. zvečer, dokler ju niso ven vrgli.

Gospod Johann je predsednik rumenih železničarjev in je še pred kratkim igral veliko »vlogo« posebno ob času železničarskega gibanja. Vozil se je na Dunaj in tudi v zlató (?) Prago reševat uboge železničarske pare. Škerjanc je hotel v vsem posnemati — toliko kar se tiče organizacije, kolikor tudi taktike — vse druge tovariše žoljih organizacij. In mora se mu priznati, da je mož imel posebno v začetku veliko korajže v pobijanju socialistov in rdečkarje je kar na prstih hotel prešteti. Ali vsak, kdor količkaj razume, je vedel, da Škerjanc kljub temu, da je velik, ne bo segal do neba.

Od začetka njegovega organiziranja mu je res nekaj kalinov sedlo na njegove limanice, posebno na državni železnici, in pa par onih trpinov, ki so pod njegovo direktno komando.

Ali tista velika množica delavstva v skladiščih južne železnice ni in ni hotela ničesar slišati o Škerjancu — množica, ki ga je vendar bolje poznala kakor uslužbeni na državni železnici. Ali tu je nekaj drugega. To delavstvo ni bilo odvisno od Škerjančeve milosti, kakor so žal »oberbavarj«. Ti se kar tresejo pred njim,

med tem ko mu oni osle kažejo, kadar jih pride snubit za organizacijo.

Ali tudi državni železničarji so se v najzadnjem času začeli dramiti. S tem pa je začela tudi Škerjančeva zvezda temneti. Akcija državnega zbora o zadevi Tomschikovega predloga za 17 milijonov, katere je meščanska garda odklonila, pri čemur so takozvani voditelji žolnih organizacij sami nastopili proti železničarjem — ni konsternirala samo onih organizacij, ampak tudi Škerjančevi je prizadjala smrten udarec.

Ti vražji socialisti seveda ne molče, ampak agitirajo, kar se da. To pa seveda učinkuje za Škerjančevo organizacijo kakor akordno delo za tržaško »Edinost«.

Pred kratkim je Herr Johann sklical v ulico Economo, torej tik državnega kolodvora, shod. Ali na prvo vabilo sploh nihče ni prišel in drugi dan je »Edinost« pisala, da se shod ni mogel vršiti, ker ni bilo poročevalca in se je torej shod preložil na drugi dan; rotila je delavce, da naj vendar pridejo, češ da je dnevi red zelo važen. In resnično se jih je vdeležilo celih dvajset. In ti so bili samo opozicijonci iz lastnega tabora, ki so interpelirali Škerjanca — Rybara ni bilo zraven — zaradi onih 17 milijonov. Škerjancu je bilo grozno neprijetno. V potu svojega obraza je skušal opravičiti meščansko večino, češ da poslanci ne morejo vsakokrat glasovati za železničarske zahteve, ker so isti tudi od drugih volilcev izvoljeni in pa da je itak predlog Tomschika demagogija. Ali vse zaman! Tudi »narodni« se niso nikakor dali prepričati, kar je seveda bivšega njih kandidata Johanna zelo potrlo in uvidel je, da ne gre drugače, kakor da je treba te prešmentane socialiste s sveta spraviti, ako hoče človek do kake kariere priti. In zato si je Johann zbral dan 30. julija 1912.

Vse kaže, da je mož resno mislil. Kakor smo že omenili, je kljub temu, da je možak precej velik na telesu — seboj privedel še enega svojih hlapcev za vsak slučaj, kateremu je »fest« plačeval pijačo, pa tudi drugi so pili, ako so se izkazali vredne. In tako ga je Škerjanc zalival celi dan v kažotu, ne da bi bil opoldan pretrgal »žornado«. Kdor je prišel notri, tega je provociral, ako ni bil že po zunanosti videti narodnjak. Protij večeru, ko ga je imel že precej pod kapo, pa se je vedel tako odurno, da bi se ga vsak baraba sramoval. In delavstvo se kar ni moglo načuditi, kako se more poduradnik tako nedostojno obnašati. Kar je ta človek počel v baraki, to se sploh opisati ne da. Mirne delavce, ki so notri prišli na kozarec vina ali piva, je zmerjal kakor pastir na paši. Rekel je: »Pri moj kršen duš, socialisti morajo ven. Kdor je socialist, naj se oglasi. Socialisti morajo ven tukaj, pa tudi s postaje. Tako je nahrulil delovodjo Kosa, ki je mirno pil svoj vrček piva, rekši: Ta gospod bo držal z menoj, on ni socialist. In ko mu Kos ni dal nobenega odgovora, ga je začel napadati s socialistom. In čim dalje tem bolj je razsajal. Pri neki mizici so bili štirje naši sodrugi, med njimi sodrug Česnik. Te sodruge je začel Škerjanc napadati ter jih vprašal, koliko da jih je. Ko se prepriča, da so 4, tedaj pograbi Česnika za ramo ter ga hoče vreči ven. Sodrugi Česnik se brani ter zgrabi Škerjanca za vrat. Pri tem se je prevrnila miza ter je nastal splošen dirindaj. Prišel je celo znani Jaklič mirit, ki je to pot bil čednejši od Johanna. Celo reč je opazoval pri oknu gospod magazinski uradnik, višji revident Brosch. Končno so spravili Škerjanca in njegovega slugo na zrak. Vsa postaja je drugi dan govorila o Škerjančevem škandalu v kažotu in celo narodnjake je čilo sram Škerjančevih dejanj, tembolj ker je Škerjanc v pijanosti tudi Slovenec zmerjal. Bil bi menda zadovoljen tedaj, ako bi bili na postaji sami pijanci in on da bi jim bil za predsednika.

Nam družega ne preostaja, da v imenu vseh poštenih ter dostojnih železničarjev najodločnejše protestiramo proti taki provokaciji ter pozivljemo upravo južne železnice, da tega človeka, kateri njej sami gotovo ne dela posebno časti, spravi v samotni kraj, kjer ne bo prihajal v dotiko s kulturnim ljudstvom. Ako bi kaj takega storil preprost delavec, da bi delo opustil in bi cel dan na postaji pijančeval, pa še druge službenice od dela odvrčal ter se pretepeval, smo prepričani, da bi prvič in zadnjič kaj takega storil, ker bi bil kratkim potem odslovljen.

Mi pa rečemo: Kakršna organizacija, tak predsednik. Eno je vredno drugega!

Kako lovi „Südbahnverband“ člane. V naše uredništvo se je prišel pritoževati uslužbenec južne železnice v Trstu, da so ga brez njegove vednosti in volje vpisali v »Südbahnverband«. Pri izplačanju se mu je pri blagajni odtegnilo prispevek za to nepotrebno žolto organizacijo. Ko je dotični protestiral, se mu je reklo: »Dobili smo od blagajnika listo in v njej ste tudi Vi zabeležen«. Ko je pa hotel izvedeti, kdo ga je vpisal, se mu to ni ponesrečilo. Izjavil pa je, da on ne plača več prispevkov za „Südbahnverband“, ker je itak že član naše organizacije.

To je pa res že skrajna predrznost gospodov »Südbahnverbändlerjev«, da na tak nesramen način lovijo mlade, v organizacijskih stvarih še neizkušene ljudi v svoje mreže, ne da bi jih natančno obvestili zakaj se gre. Ker jim pa razsodnejši ljudje ne sedajo več na limanice, morajo loviti ljudi, ki komaj pridejo šele k železnici, ker drugače bi razven odbora sploh ne imeli nobenih članov. Vsled tega so torej tudi pri nas pričeli izvajati svojo navadno taktiko pri lovu na kaline. Treba bo tej gospodi malo bolje gledati na prste.

Upamo, da bo to zadostovalo.

IZPRED SODIŠČA.

Nastavljenju ni treba, da v nevarnost stavi svojo osebno varnost. Tako se glasi odlok, ki ga je te dni izreklo dunajsko vrhovno sodišče. Slučaj, za katerega gre, je sledeči: 25. januarja 1911 je bil poštni sluga Ferdinand Müller zaposlen na pragerskem kolodvora pri manipulaciji železniške pošte ter delal pri ambulančnem vozu. Pred ambulančnim vozom je stal še poštni voz poln zavojev. Dasiravno manipulacija še ni bila končana, je vlak pričel voziti, ne da bi se bilo dalo poprej znamenje za odhod. Vrata ambulančnega voza kakor tudi obeh za pošto dodanih vozov še niso bila zaprta. Vsled tega je padlo več zavojev iz vozov in se poškodovalo. Ker se je bilo bati, da pade še več zavojev iz vozov, je bil Müller primoran, da leti z vlakom in zapre vrata. Pri napornem zapiranju pa si je pretegnil mišice in dobil občutne bolečine. Tožil je za plačilo 3305 kron. Trgovsko sodišče je tožbo zavrnilo in ž njó se je pečalo višje deželno sodišče, ki je pritrnilo zavrnitvi. Priznalo je izvajanja nasprotnega odvetnika, ki je trdil, da je bilo postopanje tožitelja drzen čin za katerega če bi se bil posrečil, bi utegnil tožitelj dobiti pohvalo, za nesrečne posledice pa ne more biti nihče drug odgovoren nego on sam. Edinole ta nepotreben čin, ne pa krivda železnice, je bil vzrok nezdode. Višje deželno sodišče se je pridružilo tem izvajanjem in zavrnilo tožbo z opombo: Nastavljenju ni treba, da v nevarnost stavi svojo osebno varnost. To utemeljevanje prevrne vsó dosedanjo etiketo dolžnostnega čuta. Če bi železniški uslužbenec iz tega odloka izvajali konsekvence, bi z obratno varnostjo na avstrijskih železnicah slabo izgledalo. Tu vidimo, da more jurističen formalizem z enim prstom vse državno in družabno življenje dvigniti iz tečajev.

Po alkoholni intoleranci dokazana nevroza. Dne 18. oktobra 1907 je peljal Pavel Groznik kot vlakovodja z osebnim vlakom iz Jesenic v Trst. Pri Opčinah je vlak skočil s tira vsled porušene skale. Groznik je pri tem dobil kontuzije. Opravljal je službo s presledki še nadalje do junija 1908, ko se ga je premestilo na Jesenice k vratarski službi. Poklicnozadružna zavarovalnica zoper nezdode je plačala Grozniku med službenimi presledki 1908, potem od oktobra 1910 do aprila 1911 rento v višini 90 odstotkov izgube na zaslužku in sicer kakor se je izkazalo iz tožbe, vložene po dr. Harpnerju, na podlagi mnenja, ki je ugotovilo neznatne živčne pojave ter odmerilo izgubo na 5 odstotkov. Pri razpravi 2. julija 1912 sta izjavila strokovnjaka, docenta dr. S. Erben in dr. E. Bischof, da so le znaki, ki kažejo na alkoholno intoleranco. Drugi znaki nervoznosti manjkajo popolnoma, vendar pa je mogoče, da obstoji alkoholna intoleranca šele od nezdode. Zastopnik zavoda je izrazil, da Grozniku enostavno ni treba uživati alkohola in potem ne bo izgube na zaslužku. Dr. Harpner

je izvajal, da zato ne gre; alkoholna intoleranca ni nič drugega kot simptom. Zmanjšanje zaslužka sicer ni posledica tega, ali alkoholna intoleranca dokazuje nevrastenijo. Ker je bil Groznik pred nezdodo vedno zdrav kakor dokaže izkaz bolniške blagajne, in da je od tega časa bil pogostoma bolan za nevrastenijo, ki jo je celo zavarovalnica priznala kot posledico nezdode s tem, da je izplačevala rento za zdravljenje, je torej po simptomu alkoholne intolerance dokazano nevrastenijo odškodovati kot posledico nezdode.

Razsodišče je pod predsedstvom višjega deželnosodnega svetnika d. ja Čapa izreklo 20-odstotno znižanje zaslužka in obsodilo zavarovalnico v plačilo 18-odstotne rente in primerne naknadne izplačila rente. V utemeljevanju je predsednik izjavil, da je pač vse eno po kateri poti se je prišlo do spoznanja, da v resnici obstojijo posledice nezdode.

DELAVSKE ZADRUGE

za Trst, Istro in Furlanijo. Vpisana zadruga z omejenim poroštvo.

IX. Zadržno leto. 4597 članov.

Mesečni izkaz.

Blago razdeljeno članom:

Doba 1911-1912.	1912-1913.
Julij kron 85989-77	110388-52

Podpora vdovam in bolnim članom:

V dobi od 1. julija 1912 do 31. julija 1912 se je razdelilo bolnim članom, vdovam in sirotam 962.40 kron podpore.

Dividende:

Do julija se je izročilo članom na račun dividend in pridržale na račun zadružnega deleža 9.93 kron.

Trst, 31. Julija 1912.

Vršili so se sledeči shodi:

Buje. V nedeljo 27. julija se je vršil tukaj povoljno obiskan shod železničarjev. Predsedoval je sodr. Krajnac. Poročal je sodr. Milost, ki je v daljšem govoru očrtal razmere v parlamentu in stališče, ki so zavzeli zastopniki raznih klerikalnih in narodnjaških strank v drž. zboru napram železničarjem. To kar je državni zbor sklenil je vlada vrgla v koš in ko se je šlo za prisiliti vlado, da ugodni zahtevam železniškega oboja in da poda odgovor za svoje nezakonito postopanje, so narodnjaški poslanci, katerih sklep je vlada prelomila, ali strahopetno odšli iz zbornice ali pa glasovali v prilogo vlade.

Železničarji se pred temi dejstvi lahko prepričajo, kaj imajo pričakovati od klerikalnih narodnjaških strank, ter da edini, ki v resnici, odkritosrčno in pogumno zastopajo železničarske zahteve, so socialno demokratični poslanci. Navzoči so pazno sledili izvajanjem sodr. Milosta, ki je po končanem govoru žel dolgotrajno odobravanje in pritrjevanje.

Sicer pa smo se prepričali, da tudi na postaji v Bujah ni vse v redu. Postajenačelnik Lazarič ravna z nastavljenji hujske kot najhujsi kazak. Dovoljuje si prepovedati soprogam uslužbenec prehod čez progo — ko gredo po vodo — med tem ko se na njegovi otroci nemoteno smejo igrati na progí. Tudi si je dovolil ta gospod iz shoda poklicati nekega uslužbenca med tem ko so drugi njegovi pajdaši smeli kvartati v službenih urah.

Mi priporočamo gosp. Lazariču nekoliko več pameti. Naj se nikar ne povzdiguje preveč ker — kdor visoko leti, nizko pade! Mislimo, da nas razume.

**

Celje. Dne 4. t. m. se je vršil na Grobelnu, v gostilni pri Amerikancu, važen in živahen javni železničarski shod. Povabilo se je brezizjemno vse železničarje in ti so se vabilu tudi polnoštevilno odzvali. O dnevnem redu je poročal predsednik krajevne skupine v Celju, sodr. Maru. Pojasnil je v dolgotrajnem in jedrnatem govoru pomen in namen organizacije. Navzoči so pazno sledili govornikovim izvajanjem in z živahnim pritrjevanjem po končanem poro-

čilu izrazili svoje soglašanje. K drugi točki dnevnega reda se je pa oglasil k besedi pristaš Zveze jugoslovanskih železničarjev, gospod Pipan, ki je kvasil nepremišljeno vsakovrstne neslanosti in neumnosti. Blamiral se je na najknavnejši način. Njegovim, milosti vrednim izmišljotin je bilo sodr. Marnu lahko ugovarjati. Tedaj je pa prihitel na pomoč do kosti blamiranemu Pipanu revident Hejžar iz Maribora. Revez si gotovo ni mislil, da se bo še žalostnejše blamiral nego njegov tovariš po... pomanjkanju pameti. Rentočil je čez socialne demokrate; dovolil si je nekaj iz trt izvutih laži o plačilnem gibanju leta 1907. obregnil se je ob slučaje na Pragerskem, kjer se preganja in zatira slovenske delavce. Ko je končal svojo jeremijado se je javil zopet k besedi sodr. Marn, ki je z evidentnimi argumenti uspešno pobil laži in insinuacije duševno revnih gospodov, Razjasnil je principe organizacije in zgodovino zadnjih mejnih gibanj. Povedal je tudi, da so se dosedaj edino socialno demokratične organizacije potegovala za slučaje na Pragerskem. Edino mi smo znali energični poseči vmes in braniti zatirane slovenske delavce. Mirni in stvarni ugovor sodr. Marna, je spravil fino olikane gospode iz ravnotežja. Tulila sta in besnela. Nemara sta mislila, da če ne z argumentom se bosta imponirala vsaj z tulenjem in rentočanjem. Slabo sta naletela! Ogorčenje med navzočim je bilo tako, da ako ne bi bila kmalu sama pobrala svojega rojstva kosti, bi bila gotovo dobila zaslužen lekcijo. Da se pomirita vznemirjene živce in zburjene možgane, sta se podala na veselico k Vogatu. Prav je bilo tako! Saj jim je bilo nekoliko ohladila potrebno. Svetovali bi jim drugič, da kadar pridejo na shod, si prinesejo seboj nekoliko ledu in če mogoče tudi nekoliko več... pameti. Navzočim delavcem na shodu pa bo postopanje omenjenih gospodov služilo v poduk. Vedeli bodo, kdo govori resnico in kdo jih uspešno brani.

**

Shod kurjačev državne železnice

se je vršil pretečen teden pri Sv. Andreju Shod je popolnoma dosegel svoj namen. Poročal je sodr. Goluh. Po živahni in zanimivi razpravi je bila enoglasno sprejeta resolucija, ki jo je predlagal sklicatelj shoda. Med kurjačem se opaža veliko zanimanja za njih stanovske interese in gotovo bi tudi kurjači z neumnimi delom in z okrepcanjem njih organizacije doslegli, da se jim zares žalostne in krvične delovne in mezdne razmere zboljša. To pa bo mogoče seveda le potem močne skupne organizacije.

**

Najnovejša izdajstva in železničarji.

Zavedni železničarji so odgovorili svojim nasprotnikom in izdajalcem kakor je bilo pričakovati. Na impozantnih shodih so na najživahnejši in značilnejši način izrazili svoje razpoloženje napram odrekanju, od strani vlade in meščanskih lakajev, zahtev, ki so jih stavili v zbornici delavske zastopniki. Svarilo so bili ti shodi, svarilo meščanskim strankam in nezavednim, zaslepljenim železničarjem, ki so se dali izrabljati v strankarske svrhe klerikalnih in narodnjaških demagogov. Od najzagrizenjšega klerikalca do najliberalnejšega narodnjaka, vsi so bili v odločilnem trenutku združeni zoper trpečim železničarjem. Ali naj bi železničarji tako izdajstvo mirno prenašali? Po vsej pravici jim je šlo to, kar so zahtevali. Vlada je bila dolžna po sklepu zbornice, ugoditi Tomschikovemu predlogu. Da se reši stiske, v katero so jo spravili naši zastopniki s svojim energičnim postopanjem, je apelirala na lakajstvo meščanskih poslancev, ki so se v svojem hlapčevstvu tudi brezpogojno potuhnil. Opravičeno je ogorčenje železničarjev. Boj, ki se jim ga je vsililo, ga bodo znali tudi z uspehom vzdržati. Po najnovejšem izdajstvu je stališče strank napram zahtevam železničarjev jasno in precizirano. Na eni strani koalicija nasprotnikov pripravljenih na vsako izdajstvo, na drugi razredna organizacija in njeni zastopniki, ki bodo znali z vso močjo in vstrajnostjo braniti stavljene zahteve. Tega boja in dela se mi ne vstrašimo, ker vspeh ne more zaostati. Iz boja pa bo organizacija izšla le močnejša in uplivnejša.

V Trstu

se je vršil shod dne 5. t. m. Poročala sta sodr. Dušek iz Dunaja in sodr. Kopač o železničarskih zahtevah v parlamentu.

Sodr. Dušek je izvajal v jedru sledeče: Da se železničarskim zahtevam ni ugodilo in da so meščanski poslanci izdali železničarje, so krivi ne le meščanski poslanci, temveč mnogo tudi železničarji sami. Če bi se železničarji trdneje oklenili in držali svoje organizacije in če bi ne bili napram meščanskim kandidatom in poslancem tako lahkoverni, bi se tudi v zbornici drugače glasovalo o njih zahtevah. Pred letom 1907 niso nacionalci vseh jezikov ničesar vedeli o železničarjih, ker le-ti takrat še niso imeli volilne pravice. Sedaj pa se na vseh koncih in krajih zanimajo zanje — seveda le tedaj ko rabijo njih glasove. Skušajo jih zvesti v narodnjaške taborje, da delajo štafažo frakariji. Nacionalci dobro vedo, da je cepitev železničarjev in delavstva sploh v narodne organizacije za delavstvo nesmiselna, pač pa v korist podjetnikom. Žal pa je še mnogo železničarjev, ki se obešajo tej gospodi za škriec. Pri nas v Avstriji služijo železničarji vseh narodnosti skupnemu gospodarju in imajo vsled tega skupne interese. Nesmisel je torej, če se ločujejo v organizaciji po narodnosti in verstvu. Meščanski poslanci pa ne povedo železničarjev in drugim delavcem, da ne smejo biti zastopniki delavstva, ker niso izvoljeni na podlagi delavskega programa in jim torej podjetniški interesi branijo zastopanje delavstva.

Ni je pa v Avstriji še tako velike neumnosti, da bi je železničarji ne verjeli, če je le zavita v bobneče fraze.

Zanimivo je bilo opazovati skoke nacionalnih poslancev in organizacij ob zadnjem gibanju. Dne 7. septembra 1911 so imeli nacionalci vseh jezikov v Pragi protikonferenco, na kateri so ležali v bratskem objemu slovanski, torej tudi slovenski, nacionalci z nemškimi, ki se sicer mešobojno črtijo kot pes in mačka. Prišli so pač do pripricjanja, da razcepljeni ne dosežejo ničesar in ustvarili so si „koalicijo“, ki je pravzaprav nacionalna internacionala. Glavni namen te koalicije pa je bil, da prepreči socialno demokratično akcijo. Najbolj pa se je ta „koalicija“ osmesila s tem, da je trikrat stavila ultimatum in s tem menila zvoditi tudi zavedne železničarje do nepremišljenih korakov, kar se ji pa ni posrečilo.

Pa tudi vlada med tem ni držala križem rok. 19. septembra l. l. je izdala izjavo, da so železničarji že dobili 35 milijonov, češ, „kaj še torej zahtevajo več“. 20. septembra pa je bila predložena spomenica.

27. septembra pa je sledila druga izjava vlade. Socialni demokratje so na tistem delovali in vsled tega se je ustrašila vlada, ki se ni bala nacionalnega kričanja. Tu je vlada že drugače govorila. V svoji izjavi je že navajala, kaj vse naj bi se izvedlo. Tudi se je reklo v izjavi, da bo vlada predložila zbornici železničarsko predlogo.

Ko pa je 5. oktobra vlada predložila železničarsko predlogo ter določila 14 milijonov za železničarje, so bili vsi železničarji po konci. Vlada pa se je ustrašila. Baron Gautsch pa se je predvnil železničarje psovati in jih imenovati zločince, ker so zahtevali izvedbo svojih zahtev po izpolnitvi obljub, ki jih je dala železniška uprava že l. 1908, a je svojo besedo snedla.

Z železničarskimi zahtevami se je pečal nato odsek za dižavne nastavljenice, odnosno njegov pododsek za železničarje. Med tem je odšel Gautsch in prišel Stürgkh. Vlada pa je vedno zatrjevala, da železničarjem ne more več dati nego že obljubljenih 14 milijonov ker ni denarja. Odsek je sklenil da se mora železničarjem dovoliti 38 milijonov, kar je zbornica tudi enoglasno sklenila. Vlada pa je od teh 38 milijonov ostala dolžna železničarjem še 17 milijonov.

Dne 5. marca t. l. so zastopniki tzv. nemške delavske stranke (Kmirsch, Seidel, Fahrner itd.) interpelirali vlado, naj da železničarjem še manjkajočih 17 milijonov. Krščansko socialni poslanec Schratfl pa je izjavil, da je cela krščansko socialna stranka za železničarji.

Ko je pa sodr. Tomschik stavil svoj predlog glede teh 17 milijonov, pa je vsa ta slavna

gospoda zlezla pod klop. Delala je sicer še nekaj časa gledališki grom, ali pri barantiji z vlado se je sramotno podala in snedla dano besedo.

Dne 2. julija t. l. je bilo tisto znamenito glasovanje. Tu so železničarji lahko videli kdo je njih prijatelj. Nacionalna in krščanskosocialna gospoda v parlamentu ni hotela dovoliti za železničarje tistih 17 milijonov, ki jim jih vlada dolguje. Našli so gospodje cel koš izgovorov dasiravno prav jalovih, ter skušali olepšati svoje, železničarjem skrajno sovražno postopanje.

Ravnoista gospoda, ki je odrekla železničarjem najpotrebnejše, pa je imela pogum, da je dovolila militarizmu nove rekrute in nove milijone, čeravno so železničarji v vojni jako važen stan.

Ista gospoda je dovolila tudi žganjarskim knezom in grofom 14 milijonov, zato da smejo še zanaprej neomejeno kuhati špirit iz krompirja, ki je najvažnejša ljudska hrana. Železničarjem pa so naklonili papirnato resolucijo. Ali naj železničarji kaj takega še nadalje mirno gledajo?

Žal pa se železničarji čisto ne zavedajo, da se mora organizaciji tudi kaj dati, če se hoče od nje kaj zahtevati. Izpolniti je treba organizacijo. Čim močnejša bo, temveč se bo potom nje doseglo. (Burno odobravanje.)

Sodr. Kopač je na to povedal v slovenskem jeziku, kar prej sodr. Dušek.

Nato je bila soglasno sprejeta sledeča

resolucija.

Pod pritiskom socialno demokratične organizacije je v decembru lanskega leta parlament s soglasnim sklepom pozval vlado, da vporabi 38 milijonov kron za izboljšanje življenjskih razmer vsega oboja c. kr. drž. železnice. Vlada se enodušnega sklepa parlamenta ni držala in je izdala le 21 milijonov kron. Ta vsota se je izkazala v vsakem pogledu za popolnoma nezadostno. Poslanec Tomschik je vsled tega predlagal, da se postavi še neizplačana vsota 17 milijonov v proračun za leto 1912, da se s tem izvrši sklep, ki se je rodil iz spoznanja velike bede med železniškim obojem. Ta predlog pa je bil na veliko ogorčenje vseh železničarjev v parlamentu odklonjen. Tisti poslanci, ki so v decembru lanskega leta govorili in glasovali za predlog, so ga zdaj zavrgli in si nakopali pečat nepoštenosti. 5. avgusta 1912 v „Delavskem domu“ v Trstu zborujoči shod, ki se je pečal izključno s to zadevo, izreka poslancem vseh meščanskih strank, ki so glasovali proti predlogu ali pa se od glasovanja strahopetno odstranili, svoje najgloblje ogorčenje. Zbor vidi v tem ravnanju malopridno demagogijo in podlo besedolomstvo, ki draži in izziva tembolj, ker so prav tisti poslanci ogromna bremena brambne reforme na vladno povelje brez ugovora dovolili.

Shod pozivlja vse organizirane železničarje v državi, da v bodoče preprečijo takim protiljudskim elementom vstop v parlament.

Socialno demokratičnim poslancem v parlamentu, zlasti pa poslancu sodr. Tomschiku, izreka shod za resni in energični nastop v interesu železničarjev zahvalo in popolno zaupanje in vsi navzoči se z vsemi močmi potrudijo s poukom tovarišev in s sodelovanjem v socialno demokratični organizaciji, da mine protiljudske elemente v bodoče enkrat za vselej veselje za tako izdajalsko početje na škodo železničarskih interesov.

Končno konstatira shod, da so strahopetno vedenje poslancev meščanskih strank zakrivile vse narodne organizacije, ker te organizacije pred glasovanjem niso niti v časopisju, niti sicer resno nastopile za omenjenih 17 milijonov, in poziva vse v teh sleparskih organizacijah združene člane, da izvajajo iz tega ravnanja konsekvence in da pokažejo hrbet tem društvom, ki škodujejo železničarskim interesom. Le složna enotnost vsega oboja v socialno demokratični organizaciji more uveljaviti opravičene zahteve vsega oboja, kar so ponovno pokazali poslednji dogodki.

Naloga vseh železničarjev je, da z resnim delom za organizacijo in v organizaciji izvedejo v resoluciji izrečene cilje, da pomedejo z izdajalskimi elementi, ki so po nalogu vlade in meščanskih strank razcepile železničarsko slogo in da vstvarijo trdno in enotno strokovno organizacijo in pomagajo vstvariti mogočno politično organizacijo, ki bosta v bodoče preprečili take neuspehe.

Ljubljana. Izdajstvo koaliranih, za narodno in versko zastavo kritikih sovražnikov železničarjev, je tudi med zavednim ljubljanskim železničarjem vzbudilo opravičeno ogorčenje. Strahopetnemu početju klerikalnih in narodnjaških poslancev, so dali železničarji zasluženi odgovor. Svarilo vsem izdajalcem in izkoriščevalcem preziranih železničarjev je bil tukajšnji shod. Ob natlačeno polni areni in pod predsedstvom sodr. Uršiča in Kopačarja je sodr. Kopač v poldrugurnem jednatim in energičnem govoru orisal zgodovino železničarskih bojev in izdajstva meščanskih poslancev. Hudodelstvo, ki so ga zagrešili lakaji vlade, naj bo lekcija vsem onim nezadnim, od narodnjaških demagogov in klerikalnih laži zaslepljenim železničarjem. Najzaslepljenejši nezavedni delavec bo zdaj uvidel frivolno igro z najvitalnejšimi interesi železničarjev, ki jo uganjajo raznovrstni in raznobarni „zagovorniki“ izstradanih železničarjev. Govornik se posebno peča z jezuitično in škandalozno vlogo jugoslovanov, ki zagovarjajo izdajstvo. Bičal je neusmiljeno z pikrim sarkazmom prodane nasprotnike železničarskih zahtev. Zaslužno je odgovoril škandaloznemu zagovoru „Jugoslovanskega Železničarja“, ki trdi, da je bil Tomschikov predlog le „socialno demokratična demagogija“. Med tem ko se je vrglo molohu milijone v žrelo in se je dovolilo žganjarskim grofom nagrade, se pa zdihuje, da za železničarje ni denarja. Brezprimerna je hinavščina „Jugoslovanskega Železničarja“. Tomschikov predlog je le zahteval, da se ugodni soglasnemu sklepu zbornice. Za kar je zahteval predlog, so meščanske stranke že pred pol letom soglasno glasovale. Kako naj se sodi tedaj o postopanju podrepnikov „Jugoslovanske zveze“? Ogorčenje, ki je vladalo med navzočim, burno pritrjevanje med in po končanem jednatem govoru sodr. Kopača, je pričalo o mnenju in razpoloženju železničarjev napram izdajalcem in njih zagovornikom.

Po sodr. Kopaču je govoril aplavdiran sodr. Dušek iz Dunaja, ki je očrtal zgodovino železničarskih zahtev v parlamentu.

Manifestacija ljubljanskih zavednih železničarjev je najsijajneše izpadla. Bila je pravi izraz splošne nezadovoljnosti in ogorčenja železniškega osebja. Izdajstvo meščanskih strank je dobilo zaslužen odgovor. Raztoča stanovska zavednost naših železničarjev bo odbila vsaki napad. Predlagana resolucija je bila enoglasno sprejeta.

**

Gorica. Dne 6. t. m. se je vršil tukaj ob mnogostevilni udeležbi impozanten shod južnih in drž. železničarjev. Shod je bil v dvorani restavracije »Pri Jelenu«. Poročala sta sodruga Dušek iz Dunaja in Kopač iz Trsta. Na dnevnem redu je bilo izdajstvo meščanskih poslancev in železničarji. Predsednikom je bil izvoljen sodr. Kremžar, podpredsednikom sodr. Calligaris in zapisnikarjem sodr. Mozetič.

Predsednik je otvoril shod s primernimi besedami in podelil besedo sodr. Kopaču.

Eno in pol urnem, skozinsko važnim in jednatim govorom sodr. Kopača, so navzoči zborovalci pazljivo sledili. Ožigosal je med ogorčenjem navzočih, nesramno taktiko naših meščanskih velenarodnih in strogo patrijotičnih ljudskih osrečevalcev v drž. zbornici. Pojasnil je način, s katerim so ti ljudski osrečevalci v proračunskem odseku glasovali proti 17 milijonskem predlogu za katerega so že v zbornici glasovali. Pokazali so se s tem svojim početjem v pravi luči. Molohu niso odrekli milijone in milijone. Za vojaštvo niso manjkale sredstva. Narodnjaška in meščanska demagogija je izvršila svoje najhujše izdajstvo. Vrhu vsega tega izdajstva od strani meščanskih državnozborskih osrečevalcev stremi vlada še po nekaki preustrojitvi kazenskega zakona napram železniškemu osebju. Iztrgati hoče železničarjem še pravico do pasivne rezistence.

Na podlagi tega nepravilnega zakona, naj bi se uklonilo železničarje. Hoče se jim odvzeti vsako sredstvo samoobrambe. Preustrojeni zakon bodo gospodje v zbornici kaj radi sprejeli. Kapitalizem, meščanstvo in birokracija se bojita več pasivne rezistence nego kateregasibodi dru-

gega obrambnega sredstva železničarjev. Od vas je odvisno, da se prepreči tak korak. Le krepka organizacija na podlagi soc. dem. internacionale, zamore edina vsak napad temeljito odbiti. Govoru je sledilo dolgotrajno pritrjevanje in ploskanje.

Sodr. Dušek je v nemškem jeziku na jako živahen način orisal današnji položaj avstrijskega železničarstva. Z jednatimi izrazi je naslikal današnji težavni položaj. Položaj, ki se bo moral spremeniti. Sramotni nastop narodnih in klerikalnih osrečevalcev je provzročil današnjo situacijo. Požrli so besedo izrečeno leta 1911, Glasovali so proti predlogu sodr. Tomschika. Izdali so sramotno železničarske interese in pokazali so se kot vladini lakaji. Med tem značajneži se je nahajal tudi znani demagog svetnik Heine. Dotični hoče tudi naš goriske železničarje posetiti in si na shodu, ki ga namerava sklicati, hoče pridobiti zaupnico kakor od tirolskih klerikalcev. Sodrugi v Gorici bodo že znali mu posvetiti. Razmere železniškega osebja se pa dan za dnem slabšajo. Treba je z vztrajno, previdno in odločno taktiko tok sedanjih razmer spreobrniti. Zalostnih sedanjih razmer predrznih napadov reakcije in izdajstva meščanskih in narodnjaških poslancev, so največ krivi železničarji sami, oziroma tisti del železničarjev, ki je šel raznim demagogom in sovražnikom železničarjev na limanice. Treba se je spraviti na delo in pripraviti se za neizogibni boj. Sodr. Dušek je končal svoj govor med navdušeni pritrjevanjem navzočih. Sprejeta je bila znana resolucija.

**

Jesenice. Protest železničarjev zoper najnovejšemu izdajstvu meščanskih strank, je tudi tukaj, kakor je bilo pač pričakovati, sijajno izpadel. Udeležba je bila velika. Zelo živahen shod je bil pravi izraz nezadovoljnosti in razburjenosti. O dnevnem redu sta poročala sodr. Kopač in sodr. Dušek. Najprej je sodruga Kopač v dolgotrajnem govoru podal zgodovino zadnjih železničarskih bojev in najnovejšega izdajstva, ki so ga zagrešile narodnjaške in klerikalne stranke. Pogoltnile so svoj lastni sklep. Najlepšo vlogo so pri vsem tem igrali naši jugoslovani. Potuhnilo se je kakor vedno na poziv vlade. Pokazali so zopet svoje hlapčevstvo. Lakajstvo in izdajstvo jim je politični program. Z njimi bodo znali zdaj železničarji obračunati. Boj železničarjev za pridobitev svojih opravičenih in skrčimnih zahtev, se ni končan. Svota, ki jo zahtevajo železničarji jim gre po vsej pravici. Organizacija bo nadaljevala pričeti boj. Izdajalce pa je treba pribiti, da bodo železničarji spoznali nasprotnike in se prepričali, kdo edino brani uspešno in ob vsaki priliki interese in zahteve železničarjev.

Ko je po sodr. Kopaču še poročal o dnevnem redu sodr. Dušek, je bila enoglasno sprejeta resolucija, predlagana in sprejeta tudi na drugih shodih.

Meščanske stranke, ki so mislile, da bodo s svojim proti glasovanjem upognile železničarje, se bodo že prepričale, da je njih izdajstvo prizadete vse drugo kot upognilo. Le razburjenost bo rodilo in zavest, da je le od močne organizacije in razširjenje politične in stanovske zavednosti med železničarji odvisen njih boj in vspeh.

Vršijo se sledeči shodi:

V Korminu dne 18. t. m.

**

V Sv. Danielu dne 19. t. m. ob 7 uri zvečer.

**

Celje. Dne 1. septembra t. l. pop. Dnevni red: Železničarske zahteve in meščanski poslanci.

**

Pragersko. Dne 2. septembra t. l. ob 7. uri zvečer. Dnevni red: Železničarske zahteve in meščanski poslanci.

Vsebina št. 15. z dne 1. avgusta 1912.

Članki: Demokracija in socializem. »Socialni demokratje nočejo nikakega pozitivnega dela«. Vlada dela razpoloženje. Regulacija plač na c. kr. državnih železnicah. Novi delovni redi na c. kr. drž. žel. Darila žganjarjem. Konferenca pisarniških slug. »O ti milijoni«.

Dopisi: Nabrežina. Jenesenice. Jesenice. Škofja Loka.

Domače vesti: Razmere uslužbencev državne železnice. Kakšnih agentov se poslužuje žel. uprava proti železničarjem. Država se odreče letnim dohodkom 167.000 kron. Kaj je v Avstriji vse mogoče.

Razne stvari: Red mora biti. Appetit na vožnji po morju. Prepoved cerkvenega obiska, Iz Njujorka v San Francisco v treh dneh in pol. Vzorna rešitev jezikovnega spora. Največji železniški most.

Iz organizacije.

Poročilo o shodih: Trst, Sv. Andrej.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: **Železničar in Zarja.**

Dolžnost vsakega zavednega železničarja je, kupovati blago pri delavskih konsumnih zadrugah.

Pozor sodrugi!

Slovenski železničar, ki se zanima za socialno vprašanje sploh, za delavsko gibanje za politične in gospodarske boje našega časa, za mišljenje in stremljenje delavskega ljudstva, naj naroči strankino glasilo

„ZARJA“

ki izhaja vsak dan ob polu 11. dopoldne in stane naročnina

celoletna K 21.60
polletna „ 10.80
četrtletna „ 5.40
mesečna „ 1.80
za inozemstvo celoletno 36.—

in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 8 vin. v administraciji in tobakarnah.

Vsak zaveden železničar bi moral biti naročen na „ZARJO“.

Naročnina se pošilja pod naslovom; Upravištvo „ZARJE“ v Ljubljani.

Kavarna Unione - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in

časnikov v vseh jezikih.